

**Kutatási jelentés
a Spirál-víznyelőbarlang (4120-130)
2021. évi kutatásáról**

Készítette: Pécs-Baranyai OrigóHáz Egyesület
Mecseki Karsztkutató Csoport
7629 Pécs, Komlói út 94.-98.

Írta és szerkesztette: Glöckler Gábor
Csoportvezető és felelős kutatásvezető
(ig.sz.:206)

A fotókat készítette: Glöckler Gábor, Németh Kornél

Összefoglalás

Barlang neve: **Spirál-víznyelőbarlang**
Kataszteri száma: **4120-130**
A kutatással érintett barlangszakasz (ok): Szifon-elágazás

A vagyonkezelői hozzájárulás jogosultja:

Pécs-Baranyai OrigóHáz Egyesület
Mecseki Karsztkutató Csoport
7629 Pécs, Komlói út 94.-98.

Vagyonkezelői hozzájárulás kibocsátója, száma:

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
7625 Pécs, Tettye tér 9.
Ügyiratszám: DDNPI / 507-4 / 2021

Vagyonkezelői hozzájárulás lejárata: **2024. december 31.**

Jelentés időszaka: **2021. január 01 – 2021. december 31.**

Kutatásvezető: **Glöckler Gábor**
Lakcím: 7632 Pécs, Enyezd u. 19.
Kutatásvezetői igazolvány száma: 206

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatás megkezdésekor (a jelentési időszakra vonatkoztatva):

Hossz: 1501 m
Mélység: – 83 m
Magasság: 0 m

A kutatás során talált új barlangszakaszok hossza, vertikális kiterjedése:

Hossz: 14 m, vertikális kiterjedése: 10 m

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatási jelentési időszak végén:

Hossz: 1515 m
Mélység: – 83 m
Magasság: 0 m

A jelentés lezárásának időpontja: *2021. december 31.*

A jelentést összeállította: **Glöckler Gábor Csoportvezető / Kutatásvezető**

Mellékletek: 1 sz. Melléklet: Kutatási Naplók
2 sz. Melléklet: Térképek a kutatás helyével
3 sz. Melléklet: Fotódokumentáció

A kutatás célja a Spirál-barlang feltárása, új barlangjáratok megismerése.

A Vízfő-barlang vízgyűjtő rendszeréhez tartozó Spirál-barlangban szokatlanul erős légmozgás, huzat tapasztalható, melynek forrása még ismeretlen, nehezen meghatározható. Ennek alapján feltételezzük, hogy még jelentős méretű ismeretlen barlangjárat húzódik az ismert járatok szomszédságában.

A 2020-s évben egy igen régóta ismert lehetséges továbbjutási pont bontását kezdtük meg a **Szifonelágazásban**.

1996-ban értük el a karsztvízszintet és jutottunk be a Jobb-oldali-vizes-ágba.

2000-ben tártuk fel a Bal-oldali-vizes-ágot.

A járatrésznek, ahol a két vizes járat elágazik, a **Szifonelágazás (-77 m)** nevet adtuk.

Ez a kutatási pont a Spirál-barlangban elért karsztvízszint felett 5 méterrel található. A 2020-ban megkezdett járatban egy harcsa formájú kő zárta el a továbbjutást. Erről a kőről neveztük el a járatot **Harcsa-járatnak**.

Ezt a bontást folytattuk 2021-ben.

2021-ben a koronavírus – világjárvány jelentősen akadályozta a kutatásokat.

Csupán 5 alkalommal folyt feltáró kutatás a barlangban, átlagosan 5 fő részvételével.

(részletesen a 2021 évi Kutatási Naplóban, 1. számú melléklet)

A bontott járat (**Harcsa-járat**) szálkőben indul, az agyag kitermelése után is csupán 60 cm magasságú. A szélessége viszont meghaladja az egy métert. A járat iránya É – ÉK, emelkedése 20 fok körüli. A falakat fekete mangánkéreg és helyenként cseppkőkéreg borítja. Száraz időjárásban is folyamatos vízcsepegés tapasztalható. Két méter után a továbbjutást nagy kőtömbök zárták el, melyek közeit szikkadt agyag töltötte ki.

A szűk járatban az agyagot kitermelve, a kőtömböket kézi erővel, pajszerrel és kalapáccsal mozdítottuk ki a helyükről.

Az agyagot és a néhány követ a lejjebb lévő Szifonelágazásnál kialakul omladékhalom mögé deponáltuk. Mennyisége fél köbméter.

A bontásban 3 méter után jobbra (Keleti irányban) szűk üreg nyílt, melyben a járat derékszögben megtörve függőleges irányba váltott.

A szűk átjáró másfél méter után kissé kiöblösödik és egy nagyjából 10 méter magasságba nyúló akna aljába vezet. (Fotók a mellékletben)

Az akna kimászására csak egy rövid alkalmunk volt, így a további vizsgálata még várat magára.

Az akna szelvénye 3 m x 0,7 m, mely felfelé kissé kiöblösödik.

A új járat befogadó közete kalcit erekkel átszőtt dolomithálós szürke mészkő.

A falakat fekete mangánkéreg borítja, sok helyen kisméretű cseppkőfolyás, cseppkőkéreg látható.

Emellett a falak vizesek és híg agyaggal borítottak, megnehezítve a kimászást.

Az üreg tetejében az első kimászásakor nem találtunk járható méretű továbbvezetést.

A kutatások során viszont egyértelműen huzatot éreztünk.

A 2021.-s évben feltárt új barlangrész hossza 14 méter.

Az év folyamán a néhány barlangbejárás célja az állapotfelmérés volt, különös tekintettel a horvátországi földrengések hatásaira a barlangban.

Két helyen fedeztünk fel kisebb omlásokat. A Harang-kürtőben a nyugati falról omlott le 1 köbméter kő, valamint a Szürke-kürtő alján, a Teknősbéka-terem bejáratába hullott bele néhány nagyobb kőtömb elzárva az utat.

Emellett megállapítást nyert, hogy a barlang levegőjében az elmúlt 25 évben eddig soha nem tapasztalt, jelentős változás következett be. A széndioxid olyan mértékben dúsult fel, hogy már-már légzési nehézséget, zihálást okoz a legkisebb erőfeszítés is.

Ennek több oka lehet, de elsősorban a klímaváltozás hatásaira gondolunk. A hirtelen lezúduló nagymennyiségű esőzéseket hosszú, több mint egyhónapos szárazság követi. Így a barlangba a heves esőzések során hirtelen bejutó nagymennyiségű szerves anyag nem mosódik tovább, hanem helyben kezd el lebomlani.

A másik ok lehet egy omlás vagy egy, a szárazság miatt megnyílt szifon, melyek hatására egy eddig teljesen elzárt, nagylégterű járatból áramlik be a barlang ismert járataiba a nagymennyiségű gáz.

Mindenesetre igen érdekes az a tény, hogy a széndioxid nem a megszokott módon, a barlang aljában dúsult fel!

Az alsó szinten a patakos járatok, valamint a Spirálszive-terem és környéke levegője továbbra is kiváló minőségű.

Azonban a Nagy-Szakadék (Szaniszló-akna) a létrasorral és a másik lefelé tartó járatág a Meseország, Felső-hasadék, Szürke-kürtő, Sárga-akna levegője rossz, széndioxidos.

A levegő minőségén sajnos a téli hideg sem változtatott, a 2022. januári bejárásán is hasonlókat tapasztaltunk.

A levegő pontos széndioxid tartalmáról a 2022. évi májusi kutatásokon a barlang nagy részében, professzionális műszerrel méréseket végzünk, amelyről jegyzőkönyvet készítünk.

Pécs, 2022. február 01.

.....
Gál György
Csoportvezető helyettes

.....
Glöckler Gábor
Csoportvezető / Kutatásvezető

.....
Kis Varga István
Elnök
Pécs-Baranyai Origóház Egyesület

1. számú melléklet: Kutatási Naplók

Kutatási Napló /Leszállási jelentés

Karsztkutató Csoportja

**Pécs-Baranyai OrigHáz Egyesület Mecseki
Spirál-barlang 4120-130**

Dátum: 2021. szeptember 04. szombat

Időjárás: Napos, száraz 22 °C

Leszállás: 10:22 **Felszín:** 16:40

Résztevők: Glöckler Gábor, Almási Zsófia, Klement András, Nagy Tibor, Glöckler Tamás,
Szabó Dániel Zsolt, Felszín: Gál György

Terv:

A Harcsa-járat bontása. A nagy megszorult kő kifeszetezése kézi erővel.

Sikerült kibányászni és eltolni az útból az egy méter hosszú, fél méter átmérőjű kőtömböt. A Szifonelágazás omladékába deponáltuk.

Kutatási Napló /Leszállási jelentés

Karsztkutató Csoportja

**Pécs-Baranyai OrigHáz Egyesület Mecseki
Spirál-barlang 4120-130**

Dátum: 2021. szeptember 05. vasárnap

Időjárás: Napos, száraz 23 °C

Leszállás: 10:45 **Felszín:** 17:50

Résztevők: Glöckler Gábor, Balogh Krisztián, Glöckler Tamás, Németh Kornél,
Felszín: Gál György

Terv:

A Harcsa-járat bontása. Agyag kitermelése.

Az előző nap eltávolított kő mögötti apróbb törmeléket kapartuk ki.

Kutatási Napló /Leszállási jelentés

Karsztkutató Csoportja

**Pécs-Baranyai OrigHáz Egyesület Mecseki
Spirál-barlang 4120-130**

Dátum: 2021. szeptember 06. Hétfő

Időjárás: Napos, száraz 24 °C

Leszállás: 09:45 **Felszín:** 14:40

Résztevők: Glöckler Gábor, Balogh Krisztián, Glöckler Tamás, Nagy Tibor,
Felszín: Gál György

Terv:

A Harcsa-járat bontása.

Agyag depózása.

Kutatási Napló /Leszállási jelentés
Karsztkutató Csoportja

Pécs-Baranyai OrigHáz Egyesület Mecseki
Spirál-barlang 4120-130

Dátum: 2021. szeptember 08. szerda

Időjárás: Napos, száraz 22 °C

Leszállás: 14:50 **Felszín:** 19:10

Résztevők: Glöckler Gábor, Balogh Krisztián, Glöckler Tamás, Németh Kornél, Felszín:
Gál György

Terv:

A Harcsa-járat átbontása.

Sikerült a még útban lévő köveket is kiszedni, és a szifon előtti omladékba pakolni. Már jól látható a továbbjárat. A kimerültség miatt ma nem próbálkoztunk a bejutással.

Kutatási Napló /Leszállási jelentés
Karsztkutató Csoportja

Pécs-Baranyai OrigHáz Egyesület Mecseki
Spirál-barlang 4120-130

Dátum: 2021. szeptember 10. péntek

Időjárás: Felhős, száraz 21 °C

Leszállás: 14:50 **Felszín:** 19:10

Résztevők: Glöckler Gábor, Nagy Tibor, Glöckler Tamás, Németh Kornél, Felszín: Gál
György

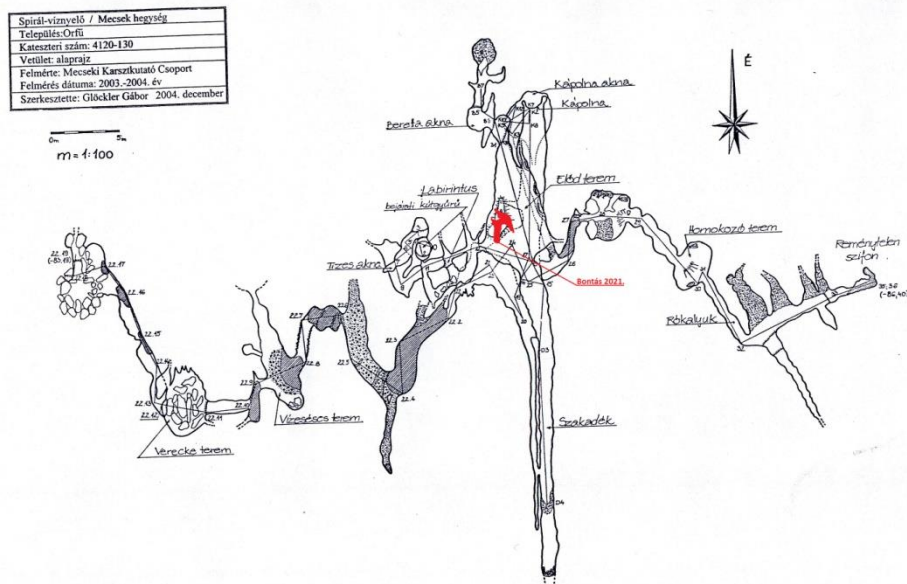
Terv:

A Harcsa-járat feltárása.

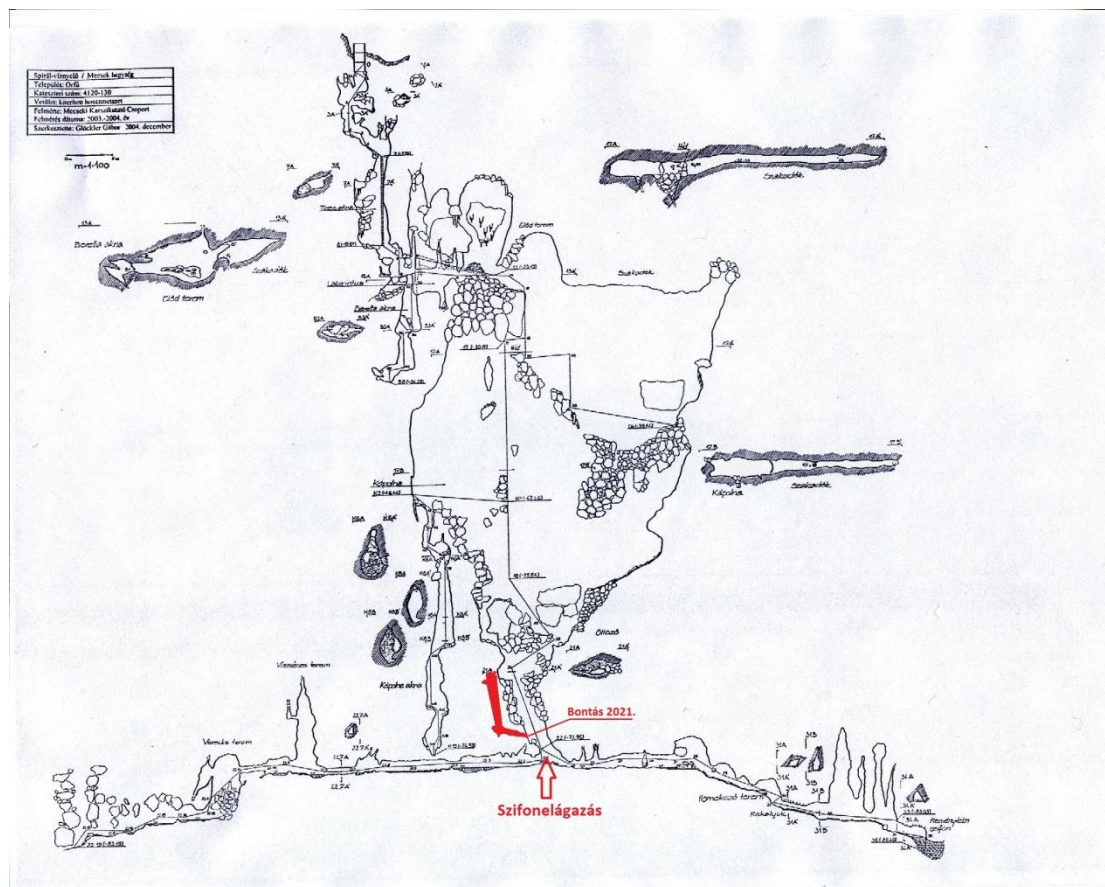
Bejutottunk a járatba. Sajna csak egy kürtő aljába érkeztünk. A kürtőbe egyszerre csak egy ember fér el. A szűk szelvény felfelé némiképp kiöblösödik. Tibi sikerrel kimászta, a kitett és csúszós mászás miatt a kürtő tetején nem készült fotó.

2. számú melléklet: Térképek a bontás pontos helyéről.

A Harcsa-járat helyzete a Spirál-barlang 2004. évi alaprajzi térképén:

A Harcsa-járat helyzete a Spirál-barlang 2004. évi kiterített hosszsz metszeti térképén.

3. számú melléklet: Fotódokumentáció

1. Fotó:

A Harcsa-járat a kőtömbök és agyag eltávolítása előtt.
(Fotó: Glöckler G.)

2. számú Fotó:

Agyag kitermelése.
(Fotó: Németh K.)

3. sz. Fotó:

Agyag kitermelése a Harcsajárat aknájának aljából, az átjáróban. Az aknából lefelé fényképezve.

(Fotó: Németh K.)

Depó

4. sz. Fotó:

A depó.

A Szifonelágazás melletti omladékkalomba kerültek a kitermelt kőtömbök és az agyag.

5. sz. fotó:

A Harcsa-kürtő
alulról fényképezve.
(Fotó: Németh K.)

6. sz. Fotó: A Harcsa-kürtő kimászása. (Fotó: Németh K.)

7 sz. Fotó: A Harcsa-kürtő kimászása. (Fotó: Németh K.)

8. sz. Fotó: A Harcsa-kürtő kimászása. (Fotó: Németh K.)

